

NOVI PODATAK O POVIJESTI GRADA BLAGAJA NA SANI

PRILOG EVIDENCIJI SPOMENIKA KULTURE

Negdje oko godine 1907 čitao sam prvi put Đalskijevo djelo »Pod starimi krovovi« i tom prilikom saznao za ime grada Blagaja na Sani. Nekako u isto doba došla mi je do ruku Truhelkina knjiga »Naši gradovi«, u kojoj je kratko prikazana povijest ovoga grada i njegovih gospodara knezova Babonića, koji se po ovom gradu zvuha knezovi Blagajski. Poznato je da su oni u Srednjem vijeku bili najmoćniji hrvatski velikaši Slavonije. Tek 1933 posjetio sam ruševine grada Blagaja, koje okolno stanovništvo danas naziva Derviši Kula po susjednom selu Derviši. Od nekad slavnog grada Blagaja danas se tu dobro raspoznaju ostaci dviju kula, od kojih je veća imala šest katova, dok je ostalo sve zaraslo u šikaru. Grobove u kojima su pokopani neki gospodari Blagaja prekopavao je oko godine 1934 dr Purk, katolički župnik u Bosanskom Novom, ali mi nije poznato da li je što pisao o tom iskopavanju.

Podor starog grada Blagaja stoji na brdu što se diže iznad doline rijeke Lučice, desne Sanine pritoke, koja utiče u ovu rijeku kod današnjeg sela Blagaja i željezničke stanice na pruzi Bosanski Novi — Banja Luka.

Grad Blagaj sagradili su knezovi Babonići ili Babonezi krajem 13 ili početkom 14 stoljeća. Od 1330 zovu se oni knezovi blagajski. Oni su imali velike posjede i u krajevima oko Une i Sane. Nije ovdje mjesto da iznosim povijest Blagaja i njegovih gospodara. Spomenuću samo to da su Babonići bili gospodari Blagaja sve do provale Turaka

u ove krajeve početkom XVI stoljeća. Po Lašvaninovoj kronici, Blagaj su zauzeli Turci 1512, a prof. Šidak dopušta da se to moglo desiti i 1513 godine. Dosadašnji naši historiografi završavali su povijest Blagaja sa godinom 1512, jer je te godine Blagaj bio razoren. Po predaji, grad je razorio posljednji njegov gospodar, upalivši barut u gradu.

Ali Blagaj nije bio razoren, jer su Turci smjestili u nj jaku posadu koja se sastojala od mustahfiza (čuvara) koji su bili plaćenici ili alufedžije. To saznajemo iz jednog starog sarajevskog sidžila, što se čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. U tome sidžilu zapisani su razni događaji iz sredine šestog decenija XVI stoljeća. Na strani 226 toga sidžila zapisano je kako je na sudu u Sarajevu izjavio havaledžija (režiser) mustahfiza grada Blagaja, neki Osman, sin hadži-Hasanov, da je primio od Husejin-bega 15.000 akči kao ostatak plaće mustahfiza grada Blagaja za šest mjeseci hidžretske godine 963 (počinje 16. XI. 1555), što su posvjedočili Sirri bin Ilijas, Bali-kethoda bin Ahmed, Timurhan bin Ibrahim i Mehmed bin Turhan. Plaće ovih mustahfiza isplaćivane su iz mukate Srebrenice, čiji je emin (povjerenik) toga vremena bio Abduldželil-beg, a njegov punomoćnik spomenući Husejin-beg. Iz ovog zapisnika saznajemo da je grad Blagaj bio u sastavu sandžaka Klis, koji je organiziran godine 1537.

Prema tome, grad Blagaj je imao svoju posadu još 1555 godine, a sigurno i još kasnije.

NEUE GESCHICHTSDATEN ÜBER DIE STADT BLAGAJ AN DER SANA

Die Stadt Blagaj erbauten die Fürsten Babonic oder Babone gegen Ende des XIII. oder am Anfange des XIV. Jahrhunderts. Unsere bisherigen Historiographien beendeten die Geschichte von Blagaj mit dem Jahre 1512, denn in diesem Jahre wurde die Stadt zerstört. Unterdessen stellte der Autor auf Grund eines alten Sidschil (Protokoll), welches in der

Husrevbeg-Bibliothek in Sarajevo aufbewahrt wird fest, dass Blagaj damals nicht zerstört wurde, dass sich in ihr die Türken niederliessen und dort eine starke Besatzung hatten. Diese Angabe stammt aus dem Jahre 963 nach der Hidschra (fängt am 16. XI. 1555 an).

APPORT A L'HISTOIRE DE LA VILLE DE BLAGAJ (BLAGAY) SUR LA SANÀ

La ville de Blagaj sur la Sana fut bâtie par les princes Babonici ou Babonezi vers la fin du XIII ou au début du XIV siècle. Selon les historiens jusqu'à nos jours, l'histoire de Blagaj se termine l'année 1512, car c'est cette année-là qu'il fut détruit. Or, l'auteur d'après les données d'un ancien sidjil (protocole) qui

est conservé à la bibliothèque de Husref-bey à Sarajevo, a constaté que Blagaj n'a pas été détruit à cette date, que les Turcs étaient alors installés dans la ville et y avaient une forte garnison. Cette donnée date de l'année 963 de l'hégire (commençant le 16 XII 1555).